

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 210/2016 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyVM 15/2016 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 9 § ja 2 a luvun 6 a §, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 9 § laissa 1001/2012 ja 2 a luvun 6 a § laissa 1374/2014,
muutetaan 2 a luvun 3—6 §, 8 §:n 1 momentti, 12 ja 13 § sekä 14 §:n 1 momentti ja 10 luvun 2 ja 4 §,
sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 3 ja 4 §, 8 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti laissa 288/2012, 5 § laeissa 288/2012, 918/2012 ja 1374/2014, 6 § laeissa 288/2012 ja 1374/2014, 12 § laeissa 288/2012, 918/2012 ja 1001/2012, 13 § laeissa 288/2012 ja 918/2012, 10 luvun 2 § laeissa 1188/2009, 288/2012, 918/2012, 1001/2012 ja 1374/2014 ja 4 § laeissa 1188/2009 ja 1374/2014, sekä
lisätään 2 a luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 288/2014 ja 1370/2014, uusi 3 momentti ja 10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1370/2014 ja 1374/2014, uusi 3 momentti sekä 2 a lukuun uusi 12 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

3 §

Työstä eroaminen työmatkan perusteella

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä:

1) kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta, jos päivittäisen työmatkan kesto ylittää kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia;

2) muuttaakseen viikon kuluessa eroamisesta toiselle paikkakunnalle, jossa hänen puolisolleen on toimeentulon turvaava pysyväisluontoinen työ tai yritystoimintaa, jos päivittäisen työmatkan kesto ylittää muuton jälkeen kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia;

3) työn suorittamispaikan muuttuessa työsuhteen aikana, jos päivittäisen työmatkan kesto uuteen työn suorittamispaikkaan ylittää kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

4 §

Työstä kieltäytyminen

Työnhakijan oikeus työttömyysetuuteen keskeytyy 30 päivän kuluttua työstä kieltäytymisestä lukien:

1) 90 päivän ajaksi, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy työstä, johon hänet on valittu;

2) 60 päivän ajaksi, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy muusta kuin 1 kohdassa tarkoitetusta työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamasta tai hänelle muuten yksilöidysti tarjotusta työstä;

3) 30 päivän ajaksi, jos 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa.

Lomautetun ja työttömyysetuutta lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella saavan työnhakijan oikeus työttömyysetuuteen keskeytyy 1 momentissa säädetyllä tavalla työstä kieltäytymisestä lukien.

Jos henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhdetta ole syntynyt, hänen katsotaan kieltäytyneen työstä.

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus saa tiedon kieltäytymisestä tai henkilön 3 momentissa tarkoitettua menettelyä taikka henkilö menettelee 1 tai 3 momentissa tarkoitettulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

5 §

Pätevä syy työstä kieltäytymiseen

Mitä 4 §:ssä säädetään, sovelletaan vain työhön:

1) jota työnhakijan työkyky huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana;

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

2) josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava tavanomainen ja kohtuullinen palkka; ja

3) joka ei ole lakon, työsulun tai saarron piirissä.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

1) osa-aikatyöstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava työttömyysetuus työmatkakustannusten ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle muutoin maksettava työttömyysetuus;

2) hänelle ei varata kohtuullista aikaa lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen;

3) työ on hänen uskonnollisen tai omantunnon vakaumuksensa vastaista;

4) työssä edellytetään työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia;

5) työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka; tai

6) työssä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäsiällistä kohtelua.

Henkilö voi kieltäytyä tarjotusta työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin 1 ja 2 momentissa ja 6—8 §:ssä tarkoitetusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

6 §

Työstä kieltäytyminen alueellisen liikkuvuuden perusteella

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta tarjottua työtä, jos hänen päivittäisen työmatkansa kesto ylittäisi koko-aikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

8 §

Ammattitaitosuoja

Henkilöllä on kolmen kuukauden aikana työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä tai tätä myöhemmästä päätoimisten opintojen päättymisestä lukien pätevä syy kieltäytyä työstä, joka ei vastaa hänen koulutukseensa ja työkokemuksensa perustuvaa ammattitaitoaan (*ammattitaitosuoja*). Työnhakijalla on ammattitaitosuojan aikana pätevä syy kieltäytyä myös tarjotusta koko-aikatyöstä 5 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella. Ammattitaitosuoja alkaa alusta, kun henkilö on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika alkaa alusta.

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

9 §

Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jääminen

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen saapumatta jäämisestä, sovelletaan myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun alkukartoitukseen saapumatta jäämiseen.

10 §

Työllistymissuunnitelman laatimisesta kieltäytyminen

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta, sovelletaan myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua alkukartoituksesta kieltäytymiseen.

12 §

Palvelusta kieltäytyminen

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta palvelusta kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy muusta työllistymistä edistävästä palvelusta kuin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan muuhun kuin työllistymistä edistävään palveluun, jos työnhakija kieltäytyy:

1) muusta hänelle tarjotusta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetystä palvelusta kuin työkyvyn tutkimuksesta tai arvioinnista;

2) sellaisesta hänelle tarjotusta työvoimaviranomaisen järjestämästä kohtuulliseksi katsottavasta palvelusta, joka on verrattavissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettyihin palveluihin.

Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää 1 tai 2 momentissa tarkoitettua palvelua, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Koulutusta vailla olevan nuoren oikeudesta työttömyysetuuteen hänen kieltäytyttyään omaehtoisesta koulutuksesta säädetään 2 luvun 13—16 §:ssä.

12 a §

Palvelun keskeyttäminen

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystä keskeyttämään 12 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua palvelun, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeyttämisestä lukien.

Jos henkilö on hakenut oikaisua tai valittamalla muutosta palvelun keskeyttämistä koskevaan päätökseen eikä oikaisuvaatimusta tai valitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

asiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla omasta syystään joutunut keskeyttämään palvelun.

Koulutusta vailla olevan nuoren oikeudesta työttömyysetuuteen hänen keskeytettyään omaehtoisen koulutuksen säädetään 2 luvun 13—16 §:ssä.

13 §

Pätevä syy palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua palvelusta ja keskeyttää palvelu, jos:

1) palvelu ei ole hänen terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa;

2) päivittäinen matka palvelun järjestämispaikalle ylittää keskimäärin kolme tuntia;

3) palvelunjärjestäjä olennaisesti laiminlyö vastuutaan palveluun osallistuvan työturvallisuudesta;

4) palvelun järjestäjä olennaisesti laiminlyö noudattaa palvelun järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä tai palvelusta tehdyn sopimuksen ehtoja;

5) palvelu olennaisesti poikkeaa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä työvoimakoulutuksesta ja keskeyttää koulutus myös, jos kyseisen ammattialan työ ei ole hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa tai henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo ei ole kohtuullisesti turvattu koulutuksen aikana. Henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuden tasoihin etuuksiin.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua palvelusta tai keskeyttää palvelu myös muusta kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua syystä, jos se on näihin rinnastettava.

14 §

Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely

Jos työnhakija kuuden kuukauden tarkastelujakson kuluessa toistuvasti menettelee 1 tai 4 §:ssä taikka 9—12 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työvoimapoliittisesti arvioituna moitittavasti, hänelle asetetaan työssäolovelvoite toistuvasta menettelystä lukien.

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon työnhakijalla on oikeus työttömänä ollessaan.

Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on julkisesta työvoima- ja yritys-palvelusta annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa ole oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 13 tai 14 §:ssä tarkoitettua ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
- 4) 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 10 §:ssä säädetystä omavastuuajasta;
- 5) 7 luvun 2 §:ssä tarkoitettua työmarkkinatuen odotusajasta; tai
- 6) 7 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettua tarveharkinnasta.

Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta työttömyysetuuteen opiskelun ajalta säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Jos työnhakija on kieltäytynyt tarjotusta työstä ennen työllistymistä edistävän palvelun alkamista, työttömyysetuutta maksetaan palvelun ajalta sen estämättä, mitä 2 a luvun 4 §:ssä säädetään.

Työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun aikana ei sovelleta 2 ja 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 7 luvun 2 §:ää eikä 6 luvun 8 §:ää.

Työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa työllistymistä edistävien palvelujen aikana säädetään 7 luvun 8 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tässä laissa tarkoitettuun työnhakijan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

9 §

Työssäkäyntialue

Henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, henkilön tosiasiallisena asuinpaikkana pidetään hänen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään merkittyä osoitettaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 14 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1293/2002, seuraavasti:

14 §

Kuntouttavan työtoiminnan rajoitukset

Kuntouttava työtoiminta on järjestettävä henkilön julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueella. Henkilön suostumuksella kuntouttava työtoiminta voidaan järjestää myös työssäkäyntialueen ulkopuolella.

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Laki

valtion virkamieslain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1548/2011, seuraavasti:

5 a §

Virka voidaan siirtää 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ilman 5 §:ssä tarkoitettua virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Laki

valmiuslain 99 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmiuslain (1552/2011) 99 §:n 2 momentti seuraavasti:

99 §

Työmääräystä annettaessa huomioon otettavat seikat

Alle seitsemänvuotiaan tai pysyvästi taikka pitkäaikaisesti sairaan lapsen huoltajalle saadaan antaa työmääräys julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:ssä tarkoitetun työssäkäyntialueen ulkopuolelle vain, jos maanpuolustuksen kannalta tärkeän tuotan-

Eduskunnan vastaus EV 247/2016 vp

non ylläpitäminen sitä henkilön erityinen koulutus tai muu siihen rinnastettava syy huomioon ottaen välttämättä vaatii.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 20.12.2016

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri